

3. OLDAL
A FIATAL
GAZDÁK
TERÜLETALAPÚ
TÁMOGATÁSA

4. OLDAL
ELKÖTELEZETT
TEJELŐ
SZARVASMARHA-
TARTÁS

8. OLDAL
AZ AVHGA
KEZESSÉGE
SEGÍTI A
BERUHÁZÁSOK
MEGVÁLÓSÍTÁSÁT

Interjú

KULCSFONTOSSÁGÚ A VERSENYPÉSSÉG ÉS A JÖVEDELMEZŐSÉG JAVÍTÁSA

Hogyan jellemezhető az agrárium nemzetgazdasági jelentősége? Milyen problémákkal kell szembenéznük a hazai gazdálkodóknak? Melyek a legfontosabb megoldandó feladatok az agrárszektor fejlődésének érdekében? Milyen eszközökkel lehet segíteni az agrárszektor vállalkozásait? Ezekhez kapcsolódóan mi lehet a támogatáspolitikai, a finanszírozási és a kezességvállalási rendszer szerepe? Az említett témákról beszélgettünk **Dr. Cseh Tibor** Andrással, a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége (MAGOSZ) főtítkárával.

Hogyan értékeli az agrárium nemzetgazdaságban betöltött szerepét?

Az agrárgazdaság stratégiai szerepe van. A mezőgazdaság a GDP mintegy 4 százalékát állítja elő, a kapcsolódó élelmiszeriparral, az erdő- és a halgazdasággal együtt kiemelt pozícióval rendelkezik a gazdaság működésében. Az agrárszektor a foglalkoztatottak mintegy 5 százalékának ad munkát, és a nemzetgazdasági beruházásokból is hasonló mértékben veszi ki a részét, tehát kulcsszerepet játszik a vidéki térségek megőrzésében. Különleges érték, hogy európai összevetésben az ország teljes területének igen magas hányada alkalmas mezőgazdasági és erdőszeti tevékenységre. A 2023-as adatok szerint az agrárexport adja a teljes magyar áruforgalmi többlet mintegy harmadát. Az elmúlt évek megrázkódtatásai, mint például a járvány, a politikai és a gazdasági krízisek pedig újra rávilágítottak, hogy az élelmiszer-ellátás minél nagyobb részének hazai termelésből történő megoldása nemzetbiztonsági kérdés is.

Mi jellemzi a mezőgazdaság jelenlegi folyamatait?

A nyilvántartott mezőgazdasági termelők száma folyamatosan csökken az elmúlt három évtizedben, a legutóbbi három évben körülbelül 20 százalékos csökkenés következett be. Ennek oka elsősorban az, hogy az egészen kicsi, egy hektár alatti termelők száma megfeleződött. Ez a tendencia folytatódni fog, különösen, hogy az idősödő gazdák abbahagyják a termelést. A 100 és 200 hektár közötti családi gazdaságok száma viszont nőtt, amelyet az agrárpolitika is kiemelten támogat. Az 1.000 hektár feletti gazdaságok száma viszont csökkent, amely részben egy koncentrációs folyamattal is magyarázható, de csökkent az általuk használt

DR. CSEH TIBOR ANDRÁS

Fotó: Horizont Média

**A JÖVŐBENI FEJLŐDÉS EGYIK
ALAPJA A GAZDASÁGÁTADÁS
SIKERES LEBONYOLÍTÁSA LESZ.**

terület is. Az állattartással foglalkozók száma alacsony, sok kisebb termelő felhagyott a tevékenységgel, így tehát szükségszerű lenne az állattartó vállalkozások számának növelése. Továbbra is gond, hogy kicsi az öntözhető területek hányada, ezért a vidékfejlesztési pályázati rendszerben – az állattenyésztés és a kertészeti kultúrák mellett – az öntözésfejlesztésre nagy súlyt helyeznek a következő időszakban. Az agrárágazat gépesítettségében komoly előrelépést értünk el, nagyobb teljesítményű, modern eszközök jelentek meg, és a precíziós gazdálkodás is terjed.

Milyen kihívásokkal kell a gazdáknak megbirkózniuk?

Az elmúlt másfél évtizedben összességében az agrárszektor termelése és kibocsátása bővült, annak ellenére, hogy több nagyon nehéz éven is keresztülmentünk. A nemzeti és az uniós támogatásoknak, valamint a hitelezési rendszernek köszönhetően az agrárszektor pénzügyi, finanszírozási helyzete stabilizálódott, majd a pozitív tendenciát a mögöttünk álló közel két év negatívan befolyásolta. Az agrárium újra számos nehézséggel találta magát szemben, így például az időjárási anomáliákkal, a klímaváltozás hatásaival, és az orosz-ukrán konfliktus kedvezőtlen következményeivel, miközben a sokszor túlbonyolított, európai uniós zöld elvárások sem könnyítik meg az életet. A mindinkább globálisra váló agrárpiacon változásai felgyorsultak, amelyek előnytelenül hatottak a meghatározó súlyú gabona- és olajos magexportunkra. Az ukrán gabona európai beáramlásával jövedelmezőségi problémákkal szembesülnek a termelők.

Hogyan növekedhet a következő években a mezőgazdaság teljesítménye?

A mezőgazdaság teljesítményének bővítése döntően a hatékonyság növelésével érhető el, amely nemcsak a nagyobb gazdaságokra támaszkodva lehetséges, hanem a családi gazdaságok és az őstermelők közül is sokan képesek a versenyképes gazdálkodásra. Kedvezően hat ez utóbbiak helyzetére, hogy előnyös adózási feltételek között működhetnek, a gázolaj jövedéki adó visszatérítésében is részesülhetnek, és a hosszú távú előrelátásukat megalapozó birtokpolitikai szabályok érvényesülnek. A KAP Stratégiai Terv pályázati kiírásai is megkülönböztetett figyelmet fordítanak a teljes élelmiszer vertikum rentabilitásának növelésére. A jövőbeni fejlődés egyik alapja a gazdaságátadás sikeres lebonyolítása lesz, amelyet jogi könnyítések, illetve pályázati támogatás is segíteni fog. Kedvező jel, hogy tapasztalataink szerint a gazdálkodók körében erős az érdeklődés a hatékonyság és a jövedelmezőség javítását célzó megoldások alkalmazására, illetve az ezt megalapozó támogatási konstrukciók igénybevételére.

Az agrárszektor hosszú távú fejlődését milyen lépések alapozhatják meg?

A koronavírus járvány, majd az aszály miatti nagymértékű termés-csökkenés, az orosz-ukrán háború hatásai, és a gyors piaci ingadozások mind arra utalnak, hogy az élelmiszerekhez való hozzáférés nem magától értetődő. Az átalakuló hazai és nemzetközi piaci folyamatok miatt az ágazatban jövedelmezőségi és versenyképességi gondok mutatkoznak. Az előbbieket, illetve az agrárágazat stratégiai biztonságot nyújtó szerepe miatt alapvető a fejlődését megalapozó termelési és együttműködési rendszer megerősítése, továbbépítése. Az agrárszektor hatékonyságra figyelő és a versenyképességet szem előtt tartó fejlődéséhez számos feltételnek kell teljesülnie. A jövedelmezőség bővítéséhez elkerülhetetlen a fajlagos termelési mutatók (hozamok) javítása, a vidékfejlesztési pályázatok nyújtotta forrásokra is támaszkodva a technológiai színvonal fejlesztése, a precíziós gazdálkodás elterjesztése, a termőtalaj minőségének javítása, a talajművelés, a vízgazdálkodás és az öntözés fejlesztése, valamint a klimatikus viszonyok változásához való alkalmazkodás. A hosszú távú fejlődés megalapozásának hangsúlyos feltétele az oktatás és a gazdálkodói

tudás folyamatos megújítása, a generációváltás, a gazdaságátadás felgyorsítása, tekintettel a családi gazdálkodás pozíciójának megerősítésére.

Milyen eszközökkel lehet segíteni a gazdákat?

Az elmúlt két-három nehéz esztendőben még inkább felértékelődött a támogatások jelentősége, illetve a hatékonyság javítása. Az állattartókat különösen sújtó energia- és takarmány áremelkedés hatása mérsékeltebb lett 2023-ban és 2024-ben, amely enyhítette az állattartók gondjait. A komoly veszteségeket elszenvedett növénytermesztés is talpon maradt, köszönhetően többek között a kormányzati intézkedéseknek. A finanszírozási forráshoz jutásban számos eszköz segítette a gazdálkodókat, így a hiteltörlesztési moratórium és a kedvezményes hitelfinanszírozási konstrukciók meghirdetése. Most már az a feladat, hogy a gazdálkodók hitelezése hosszabb távon is biztosított legyen. Az agrárium fejlesztéseit pedig meghatározó módon segítik majd az ez évben egymás után nyilvánosságra kerülő vidékfejlesztési pályázati konstrukciók, amelyek nagy volumenű uniós és hazai támogatási forrást biztosítanak az agrárvállalkozásoknak. Mindeközben természetesen folyamatosan rendelkezésre állnak például a közvetlen, a különféle ágazati és piaci támogatások, illetve a kárenyhítési rendszer eszközei is.

A finanszírozási és a hitelezési háttér hogyan támogatja az agrárszektor továbbélését?

A közelmúltban bebizonyosodott, hogy üzleti és kockázati szempontból a finanszírozással foglalkozó intézmények számára az agrárvállalkozások megbízható partnerek. A hitelintézetek természetesen érzékelik, hogy az agrárium több ágazata is most nagyobb problémákkal szembesül, mint korábban, de továbbra is szándékukban áll az agrárszektor hitelezése. Alapvető, hogy a bankok partnerek legyenek a szektor finanszírozásában, és így tevékeny részesei legyenek a vállalkozások versenyképességét növelő és megalapozó változások véghez vitelében. Nagy hangsúly helyeződik a kiegyensúlyozott agrárfinanszírozás stabilizálására, a hitelkamat- és a kezességi díjtámogatási elemekre, ezért is nélkülözhetetlenek az olyan hiteltípusok, mint az Agrár Széchenyi Kártya vagy az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel MAX+ termékek. A most induló pályázatoknál már az önerőhöz is igénybe vehető lesz a kamattámogatott finanszírozás. A biztosíték nélkül igénybe vehető előleg pedig ugyancsak elengedhetetlen eleme az agrárium működésének. A várhatóan alacsonyabb inflációs környezet és az olcsóbb hitelek pedig a gazdaságátadási folyamatot is gyorsíthatja.

Mi lehet az alapítványi kezességvállalás szerepe?

Az agrárszektor, illetve az élelmiszer-gazdaság gördülékeny hitelezésében, finanszírozásában kulcsszerepet tölt be az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) kedvezményes kezességvállalása. Az AVHGA kezességének bevonása jelentősen javítja a gazdák hitelhez jutásának esélyeit, hiszen a bank finanszírozási hajlandóságát növeli. Az alapítvány szerepvállalása lehetővé teszi, hogy a kisebb gazdák is kedvezőbb feltételek mellett kapjanak hitelt, és a vidék gazdasága átlendüljön a mostani nehézségeken. Az AVHGA a mezőgazdaság megújításában is részt vesz, így például a KAP Stratégiai Tervhez kapcsolódó pályázati projektek finanszírozásának megoldásában egyaránt. Támogatja azokat a gazdákat, nem rendelkeznek elég tárgyi biztosítékkal (terheletlen gazdasági épülettel, földdel stb.) a bankhitel felvételéhez, valamint azokat is, amelyek tehermentesítenék vagyonelemeiket, így ingatlanfedezet mellett vagy anélkül szeretnének hitelhez jutni. A kezesség díja a hitel teljes futamideje alatt fix és kiszámítható, ami stabilitást jelent a vállalkozásoknak, és általa a gazdálkodóknak tágabb lehetősége nyílik más saját finanszírozási fejlesztések megvalósítására is.

Finanszírozás

AGRÁR SZÉCHENYI KÁRTYA TERMÉKEK KEDVEZMÉNYES ALAPÍTVÁNYI KEZESSÉGGEL

Az agrárszektor kiemelt szerepet tölt be a magyar gazdaságban, és a biztonságos élelmiszer-ellátás szempontból is meghatározó jelentőségű, stratégiai ágazat. A kormány emiatt továbbra is aktívan részt vesz az agráriumot sújtó nehézségek leküzdésében, a gazdálkodók finanszírozási problémáinak megoldásában. Az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) konstrukciók az agrárfinanszírozásban, és a különféle kiélezett helyzetek (például a járványügyi problémák, az aszálykárók, az orosz-ukrán háború miatt kialakult feszültségek stb.) kezelésében betöltött szerepére figyelemmel, a gazdaság élénkítése és a válsághelyzetek kedvezőtlen gazdasági hatásainak mérséklése érdekében a kormány a meglévő ASZK konstrukció többlettámogatott folytatásáról döntött 2023 őszén. Eszerint a fix 5%-os kamatozású ASZK kedvezményes finanszírozási konstrukció

2024. június végéig érhető el, amelynek megnövekedett forrásigényéhez igazítva a 2026-ig terjedő időszakban további legfeljebb 45 milliárd forintos támogatási forrást biztosít a kormány. Így 2024. és 2026. között várhatóan mintegy 420 milliárd forinttal több hitelhez biztosított a kamattámogatás az ágazatban.

Az ASZK konstrukciók (az Agrár Széchenyi Kártya és az Agrár Széchenyi Kártya MAX+ hitel) eddig is nagyon népszerűek voltak a gazdálkodók körében. Ezek a kedvezményes finanszírozási források és az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) támogatott díjú kezességvállalása szorosan egymáshoz kapcsolódva szolgálják a mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozási forrásokhoz való hozzájutását. A hitelcélokat tekintve az élelmiszeripar, az állattenyésztés, a

szántóföldi növénytermesztés és a kertészet voltak a leggyakrabban finanszírozott területek. Az agrárszektorban a gazdaság újraindításában, új növekedési pályára állításában is kulcsszerepe lesz, amelyben az ASZK konstrukciók is segítséget nyújthatnak, hiszen a támogatott, alacsonyabb kamattal elérhető hitelkeretek bővítése, az agrárium teljesítményének növeléséhez is hozzájárul. Az ASZK finanszírozási termékek révén felvehető hitel fő biztosítója az alapítványi készfizető kezességvállalás. A vállalkozások által igénybe vett kamat-, kezelési költség- és kezességi díjtámogatás a hitel teljes futamidejére jár. A hitelígénylesre a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének, a területi kereskedelmi és iparkamarák, illetve a KAVOSZ Zrt. regisztrált irodahálózatban van lehetőség. A kölcsön kihelyezésében pedig számos hitelintézet vesz részt.

Támogatás

A FIATAL GAZDÁK TERÜLETALAPÚ TÁMOGATÁSA

A közelmúltban megjelent a Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervhez kapcsolódó, a fiatal mezőgazdasági termelők támogatásáról szóló 21/2024. (IV.9.) AM rendelet, amely e gazdálkodói kör kiemelt területalapú támogatásáról intézkedik a 2024-2027 közötti időszakban. A dokumentum az eddigi gyakorlathoz képest két alapvető változást tartalmaz. Így a fiatal gazda életkorának vizsgálata az egységes kérelem benyújtási időszakának utolsó napján történik. Az elfogadható szakmai végzettségek köre pedig kibővült, ugyanakkor a végzettség igazolását 2024-től nem a kérelemhez szükséges mellékelni, hanem a Képzettségi Nyilvántartóba kell bejelenteni.

A korábbiakhoz hasonlóan a támogatási konstrukcióban való részvétel alapfeltétele az, hogy a fiatal gazda mezőgazdasági tevékenységét önálló, „üzemvezetői” minőségben nem korábban, mint a tárgyévot megelőző évben, az egységes kérelem beadási időszak utolsó napja után kezdte meg. E feltétel teljesülése megállapításának módjáról külön intézkedik a szóban forgó rendelet.

Az új támogatási rendszerben az alaptámogatáson felül emelt összegű – az első 300 hektárig, legfeljebb öt évig, az igénylések függvényében 78-236 euró/hektár közötti – többlettámogatás igénylésére van lehetőségük azoknak a megfelelő képzettséggel vagy legalább két éves szakmai gyakorlattal rendelkező gazdál-

kodóknak, akik a 18. életévüket már betöltötték, de 40 évesnél fiatalabbak. A rendelet olyan megoldást is lehetővé tesz, amely révén az őstermelők családi gazdaságában nyilvántartott fiatal gazdák számára is elérhetővé válik a szóban forgó támogatás.

Interjú

ELKÖTELEZETT TEJELŐ SZARVASMARHA-TARTÁS

Mondhatni a nulláról indult az a tejtermelő vállalkozás, amely az igencsak viharos gazdasági környezetben is helyt állt. Ma már híre és neve van.

A hajdúnánási Martinek Farm Bt. vezetőjét, Martinek Imrét kértük meg a gazdaságának bemutatására.

A rendszerválást követően a térszerek igyekeztek megszabadulni a tehenészetektől. Így volt ez Hajdúnánáson is, ahol telepvezető voltam. Amikor 1996-ban eladták a telep szarvasmarháit, úgy döntöttem a családommal együtt, hogy létrehozunk egy vállalkozást. Hús borjúval indultunk, és felneveltük, vemhesítettük őket, így lett az első hús tehenünk. Számunkra egyértelmű volt, hogy tejtermelésre szakosodunk. Az első perctől kezdve kapcsolatban álltunk az akkori Polgári Takarékszövetkezettel, mai nevén a Polgári Bankkal, és egy nagyon szoros, korrekt kapcsolatot sikerült kialakítani. El lehet képzelni, hogy egy mezőgazdasági vállalkozás, amelyik nulláról kezd a tevékenységét, milyen pénzügyi helyzetben van. Telephelyet kellett építenünk a kárpótlás útján szerzett gyepterületre, és földterületet is kellett vásárolnunk, miközben likviditási gondokkal küzdöttünk. Mindez akkor, amikor nem sokan hittek a szarvasmarhatartás jövőjében. A bank bízott bennünk, mellénk állt, és természetesen ők is számíthattak ránk, tudták, hogy amit vállaltunk, meg fogjuk tartani. A bank az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kezességvállalásával olyan hitelkonstrukciót biztosított számunkra, hogy a nehézségek ellenére biztonságosan elindulhatott a vállalkozásunk. Hosszú, küzdelmes munka volt. A feleségemmel és a fiammal együtt sokat dolgoztunk a vállalkozásunk fejlesztésén, majd később, 2013-ban a családba került a fiam párja is, aki csatlakozott a tevékenységünk végzéséhez.

2013-ban indítottuk be a kis feldolgozó üzemünket. Természetesen pályázatos beruházás volt. A környező 13 településen értékesítettünk nyerstejet, valamint a cég egyéb termékeit is, kakaós és karamellás tejet stb. Idővel munkaerőhiány okozott problémát, nem találtunk gépkocsivezetőt a mozgóboltokba, így változtatni kellett a rendszeren. Azóta a kisboltok megrendelése alapján gyártunk, napi szállítással. A fiam felelős az állattenyésztéshez kapcsolódó feladatokért, ő a telepvezető, egyszemélyben a felcser, az inszeminátor, és az állategészségügyi munkálatokat is ügyintézi. Én foglalkozok a növénytermesztéssel, a beruházásokkal és a műhellyel. Talán szokatlan, hogy mi látjuk el a beruházásoknál a kivitelezés nagy részét, és önálló műhelyt tartunk fenn. Magunk építettük a telepet, én négy órát a térszékkel foglalkoztam, és négy órában fizikai munkásként a telep fémipari munkáit végeztem el. Mindezt azért tehettem, mert fiatalon az eredeti szakmámban lakatosként dolgoztam. A hatvanas években nem volt nagy becsülete a mezőgazdaságnak, inkább az ipar felé voltak nyitottak az emberek. Apámnak az volt a kikötése, hogy bármit tanulhatok, de előtte legyen egy ipari szakmám. Később kollégák lettünk, ő inszeminátor és felcser volt a térszékben, én pedig telepvezetőként dolgoztam. Úgy lehet mondani, a szarvasmarha a családunk szent állata, már a nagyapám is állattenyésztő telepet irányított.

A kezdeti időkben sok hasonló kisüzem csődbe ment.

Önök hogyan tudtak a felszínen maradni?

A tejpiac – talán az utolsó tíz évet kivéve – rendkívül hektikus, kiszámíthatatlan volt. Gondoljunk csak arra, hogy a rendszerváltás után fizettek azért, hogy levágják a teheneket, vagy annyit sem kapott a termelő a tejért, hogy az önköltséget fedezze. A szarvasmarhatartás, azon belül a tejtermelés nehezen írható le és érthető meg csupán gazdaságossági számítások alapján. Olyan lélektani tényezők is közrejátszanak, mint a ragaszkodás az állathoz, amit nevezhetünk akár megszállottságnak is. Nálunk a tehenértartás több mint egy gazdasági tevékenység, maga az életünk. Bármilyen alacsony volt a tej ára, mi inkább dolgoztunk erőn felül, mintsem levágjuk a teheneket, mert pontosan tudtuk, hogy amelyik udvarról, vagy telepről egyszer kimegy a tehen, oda már soha nem jön vissza. Volt olyan évünk is, amikor ahhoz, hogy a télire való takarmányt be tudjuk tárolni hitelt kellett felvenni. A Polgári Bank ekkor is partnerünk volt, ismerték a problémáinkat, és segítőkészek voltak. Ezek után érthető, hogy évek múltán, amikor a vállalkozásunk nyereségesen termelt, és lett egy kis hírünk, nevünk, a bankok egymás után jelentkeztek ajánlataikkal, hogy legyünk az ügyfelük. A családommal együtt úgy döntöttünk, hogy semmiképpen sem hagyjuk el a Polgári Bankot, hiszen mellettünk voltak a nehéz időkben, így továbbra is maradunk az ügyfeleik, akármilyen ajánlatot tesznek mások. Bízunk benne, hogy megmarad a bank szellemisége.

Sok kisüzem az értékesítésen bukott el.

Önök hogyan kerülték ki?

Elsősorban a környező településeket látjuk el. Korábban mozgóboltokat üzemeltettünk, később pedig a boltosok kerestek meg bennünket, hogy szeretnék a termékeinket forgalmazni. Kellott valami plusz, amivel különböztünk a versenytársaktól, főleg a nagy szállítóktól. Ezt a többletet, vagy mondhatjuk különleges-

**HÚS BORJÚVAL INDULTUNK,
ÉS FELNEVELTÜK,
VEMHESÍTETTÜK ŐKET, ÍGY
LETT AZ ELSŐ HÚS TEHENÜNK.**

ÉPÍTETTÜNK KÉT ISTÁLLÓT ETETŐÚTTAL, AZ EGYIKET TELJES MÉRTÉKBEN ÖNERŐBŐL, A MÁSIKRA PEDIG TUDTUNK PÁLYÁZNI.

seget, az jelenti, hogy mi nem akarunk a nagyokkal versenyezni, nem gyártunk raktárra, csak friss készítményeink vannak, és azok semmilyen adalékanyagot, tartósítószeret nem tartalmaznak. Ezáltal nemcsak azt értük el, hogy natúr termékeket kínálunk, hanem azt is, olcsóbban tudjuk azokat előállítani. Mondhatjuk azt, hogy „fél-bio” termékek, mivel nem veszünk részt szervezett minősítésekben, azonban megtarjuk az idevonatkozó szabályokat. Egyébként azt vallom, hogy pár tíz hektáron a többi ültetvény közelsége miatt nem lehet garantálni a szigorú biotermesztéssel kapcsolatos előírások maradéktalan betartását, ezért is mondjuk a termékeinket inkább „fél-bionak”. Nem célunk a nagy áruházakba szállítani, mert a kisebb települések lakói fogékonyabbak a termékeinkre. Bár szállítunk valamennyit Debrecenbe is, de azt tapasztaljuk, hogy a nagyvárosban mindenki rohan, a nagy áruházban bevásárol egy hónapra való - hosszú lejáratú - tejterméket. Ez nem a mi világunk. A kereskedelem mellett a mai napig részt veszünk az iskolatей programban, beszállítunk a termőhelyi közétkeztetésbe is. Termékeink a helyi Nánási Portéka védjeggel is el vannak látva, a feleségem a piacon mindennap árusítja ezeket a városunkba látogató turisták, visszatérő helyi lakosok által közkedvelt termékeket. Fontosnak tartjuk, hogy a fiatalok is megismerkedjenek a vállalkozásunk termékeivel, ezért elsősorban a gyerekeknek rendezvényeket is tartunk. Van egy termünk a telepen, ahova 60-80 gyereket is le tudunk ültetni. Meghívunk iskolákat, óvodákat, és megkóstoltatjuk a termékeinket. Bemutatjuk nekik az állatokat, aztán levetítünk egy filmet a gazdaság működéséről. Ezeket a rendezvényeket azért is fontosnak tartom, mert nagyon kevés fiatal érdeklődik a mezőgazdaság iránt, és talán ilyen módon is sikerül felkelteni az érdeklődésüket. Mindenütt gond a munkaerő utánpótlása. Úgy próbáljuk megoldani, hogy a mezőgazdasági gépészeket mi képezzük magunknak, nálunk tanulnak, mielőtt szakmunkások lennének. A képzést illetően olyan szerződésünk van a szakképző intézettel, amely értelmében nálunk tanulnak a fiatalok, a tanulóval meg olyan szerződést kötünk, ami már nem tanulmányi szerződés, hanem munkaszerződés.

Hogyan kapcsolódik az előbbiekhöz a növénytermesztés? - kérdeztük a vállalkozót

A 150 hektár szántón kimondottan csak takarmánynövényeket termesztünk a 640 egyedet számláló állomány részére. Összel

elvetjük a rozst, és tavasszal, amikor legmagasabb a fehérjetartalma, leszecskázzuk, utána kukoricával újravetjük a területet, amit megpróbálunk öntözni, mert csak jó minőségű takarmányból lehet jó minőségű tejet termelni. Nem véletlenül törekszünk az öntözhető terület növelésére, ezt a másodvetési technikát csak öntözéssel lehet megvalósítani, mert a tavaszi műveléskor kiszellőzik, nedvességet veszít a talaj. Jelenleg a területünk fele öntözhető. Ha minden jól sikerül, akkor az állomány szükségletét fedezi a saját termés. A silókukoricát, a lucernaszenázt és a rozssenázt magunk termeljük meg. Ha esetleg szükséges, akkor az árukukoricát vásároljuk, kombájn alól nedvesen, roppantjuk, és tároljuk be a támfalas silóba, hogy ne veszítsen a tápértékéből. Igyekszünk a növénytermesztést - amennyire a lehetőségeink engedik - a legkorszerűbb módon művelni. Van már robotkormányos, műhold vezérelte traktorunk, ami után a nyílegyenes sorokat rendkívül pontosan és hatékonyan tudjuk művelni. Most készültek el a laboreredmények a termőföldről, pontosan bejelölve, hogy melyik helyen milyen és mennyi tápanyagot kell adagolni. Ehhez hozzátartozik, hogy olyan gépünk is van, amely a program alapján tudja vezérelni a tápanyag kijuttatását. Vagyis: minden eszközt be kell szerezni, hogy teljes legyen a precíziós termesztés technológiája. Ez egy folyamat, aminek még az elején vagyunk.

A fejlesztésekről, a tervekről a következőket mondta Martinek Imre

Termékbővítést nem tervezünk, mert a kakaós tejtől a joghurtokon, gyümölcsös készítményeket át a vajkrémig, a gyúrt gomyáig gyakorlatilag minden tejtermékből ki tudjuk elégíteni az igényeket. A technikai fejlesztés viszont nem áll meg. A megalakulás óta minden évben fejlesztjük a telephelyet, jelenleg egy terménytárolóval készültünk el. Előtte építettünk két istállót etetőúttal, az egyiket teljes mértékben önerőből, a másikra pedig tudtunk pályázni. A tehénlétszám kisebb mértékű növelését tervezzük. Még nagy kérdés a telepen belül a robottechnika megvalósítása. Egy új telep már az új igényeknek megfelelően épül, de kérdés, hogy régi telepeket hogyan lehet átalakítani. Tervezzük önjáró etetőkocsival megoldani az etetést. A nyugdíjazásom és a gazdaság átadása is a tervek között szerepel. A telepen olyan házat építettünk, ahol három generáció is el tud lakni. A lányunkám agráregyetemista, a fiú pedig mezőgazdasági középiskolába jár. Ők lesznek a jövő.

Támogatás

KERTÉSZETI ÜVEGHÁZAK ÉS HŰTŐHÁZAK FEJLESZTÉSE

A hajtatos termesztésben előállított friss zöldségfélék iránti piaci kereslet folyamatosan növekszik, ennek kiszolgálásához pedig megfelelő időzítésű és környezetbarát termesztés, valamint ütemezett szállítás szükséges. Alapvető ennek következtében a növényházi termesztő kapacitás bővítésére való igény. A zöldségtermesztő felület növe-

lése mellett a meglévő üveg- és fóliaházak korszerűsítése is elengedhetetlen az ágazat versenyképességének fenntartásához. Fontos eszközzé vált az új, innovatív és környezetbarát termesztési és termelési technológiák elterjesztésének és fejlesztésének támogatása, valamint az energiafelhasználás hatékonyságának javítása. Az ország adottságai alapján cél a geotermikus hőenergia-potenciál kiaknázása. A fogyasztói igények kielégítéséhez ugyanakkor elengedhetetlen a zöldség- és gyümölcsfélék szakszerű tárolása, amely lehetővé teszi a betárolt áru minőségének megőrzését, így egész évben biztosítható a kertészeti termékinlátat. A termelőknek ehhez rendelkezniük kell korszerű tárolási és áruvá készítési rendszerekkel, továbbá meglévő kapacitásaik részbeni korszerűsítése sem halogatható.

A szóban forgó feladatok megoldását szolgálja, hogy 2024 nyarától lehetővé válik a kertészeti üvegházakhoz, hűtőházakhoz kapcsolódó, és a posztharvest fejlesztések támogatása. A KAP Stratégiai Terv alapján meghirdetésre kerülő „Kertészeti üvegházakhoz, hűtőházakhoz kapcsolódó, és post-harvest

fejlesztések támogatása” című (KAP-RD01a-RD01c-1-24 kódszámú) pályázati felhívás vissza nem térítendő támogatást biztosít a kertészeti termelőtevékenységet szolgáló létesítmények építésére, fejlesztésére, korszerűsítésére; az úgynevezett posztharvest beruházásokra; továbbá az energiahatékonyság javítását célzó és a megújuló energiaforrást hasznosító technológiák fejlesztésére. Mezőgazdasági termelők, azok tagságával működő szövetkezetek, állami elismeréssel rendelkező együttműködések, és a gyógygyógytermesztéshez kapcsolódó vállalkozások nyújthatnak be támogatási kérelmet. A rendelkezésre álló teljes támogatási összeg 50 milliárd forint. Pályázónként maximum 5 milliárd forint támogatás vehető igénybe, annak maximális mértéke alapesetben az elszámolható költségek legfeljebb 50 százaléka, megújuló energiaforrás hasznosítása esetében pedig 70 százaléka. Amennyiben a támogatási intenzitási szabályok lehetővé teszik, akkor a tervek szerint a pályázó által elnyert vissza nem térítendő támogatás kiegészítéseként további kamat- és garanciadíj támogatás lehet igényelni a beruházások könnyebb megvalósíthatósága érdekében.

AZ ÁLLATI GENETIKAI ERŐFORRÁSOK MEGŐRZÉSÉNEK TÁMOGATÁSA

A KAP Stratégiai Terv keretében meghirdetésre került az „Állati genetikai erőforrások ex situ és in vitro megőrzésének, és szakmai támogató tevékenység megvalósításának támogatása” című (KAP-RD24-RD26-1-24 kódszámú), az állati genetikai erőforrások ex situ és in vitro megőrzésének, illetve a kapcsolódó tenyésztési szakmai támogató tevékenység folytatásának támogatását tartalmazó pályázati felhívás. A konstrukció célja a magas genetikai értéket képviselő és akár kihalással, genetikai erózióval fenyegetett, mezőgazdasági

szempontból értékes (védett őshonos, veszélyeztetett mezőgazdasági és a fajtarekonstrukció alatt álló) állatfajták megőrzésének támogatása. A felhívás alapján normatív, vissza nem térítendő támogatásban részesülhetnek azon génmegőrzéssel foglalkozó természetes és jogi személyek, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek, amelyek hozzájárulnak a védett őshonos, a veszélyeztetett mezőgazdasági és a fajtarekonstrukció alatt álló mezőgazdasági állatfajták megőrzéséhez, önkéntes alapon vállalják a felhívásban meghatározott feltételek szerinti tartási kötelezettségek megvalósítását. A teljes támogatási keret 3,2 milliárd forint. A támogatási összegek az ország teljes területére egyégesen kerülnek meghatározásra, és a kérelmek beadása a 2024. június 3-tól 2024. július 3-ig tartó időszakban lehetséges, az egységes kérelem benyújtására szolgáló elektronikus felületen.

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kedvezményes díjú kezességvállalása révén támogatja a gazdálkodókat fejlesztéseik megvalósításában, versenyképességük növelésében.

Az AVHGA kezessége segít, ha a vállalkozás:

- pályázni kíván beruházásokhoz kapcsolódó támogatásokra, de az induláshoz szükséges önrészt csak hitelekkel tudja előteremteni
- beruházási hitelt szeretne felvenni
- növelni szeretné a forráshoz jutás esélyét
- meglévő fedezeteit nem kívánja jelzáloggal terhelni
- rövid távú finanszírozás céljából forgóeszköz vagy folyószámlahitel igénylését tervezi
- kedvezőbbé tenné a bankkal való tárgyalási pozícióját, például más fedezet kiváltásával
- kevés fedezetként bevonható vagyonnal, ingószámmal vagy ingatlanral rendelkezik hitelfelvételkor

Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46. | 1392 Budapest, 62. Pf. 289
Zöld szám: 06 80 203 760 | E-mail: office@avhga.hu | www.avhga.hu

**AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI
HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY**

A vidékért kezesskedünk

Támogatás

AZ ÉLELMISZERIPARI FEJLESZTÉSEK TÁMOGATÁSA

Az élelmiszer-ellátás és az élelmészeti önrendelkezés nemzetstratégiai kérdéskörnek tekinthető, akárcsak az ehhez kapcsolódó élelmiszer-feldolgozás. Az élelmiszeripar nagyobb jövedelmezőséget biztosító, magasabb hozzáadott értékű termékekkel szolgálhatja ki a belföldi és az exportpiacokat egyaránt, egyúttal hozzájárul a foglalkoztatáshoz, és értékesítési lehetőséget biztosít a magyar mezőgazdasági termelőktől származó különféle alapanyagoknak. A KAP Stratégiai Tervben kiemelt figyelmet kap a két élelmiszeripari fejlesztésekhez kapcsolódó támogatási konstrukció, amelyeknek köszönhetően több százmilliárd forintos támogatási forrás áll majd rendelkezésre a hazai élelmiszer-feldolgozási tevékenységek fejlesztésére.

„A feldolgozó üzemek fejlesztésének támogatása” című (KAP-RD04a-RD04b-2-24 kódszámú) pályázati kiírásra a mezőgazdasági termékek értéknövelését és piacra jutását elősegítő technológiai fejlesztést és/vagy kapcsolódó zöld beruházást megvalósító vállalkozások jelentkezhetnek. Az alábbi tevékenységek támogathatók: közvetlenül a technológiához, illetve az üzem működését szolgáló infrastruktúrához kapcsolódó épület, építmény építése, fejlesztése, korszerűsítése; új gépek és eszközök, technológiák vásárlása, beleértve az információs és kommunikációs technológiák beszerzése; immateriális beruházások: a projekt céljához köthető számítógépes szoftverek megvásárlása vagy kifejlesztése, valamint szabadalmak, licencek, szerzői jogok, védjegyek megszerzése.

A támogatási kérelmek benyújtására 2024. június végétől, több szakaszban lesz lehetőség. A tervezett támogatási keretösszeg 50 milliárd forint. Az elnyerhető vissza nem térítendő támogatás legfeljebb 200 millió forint. A támogatás alapesetben az elszámolható költségek maximum 50 százaléka lehet. Az ökológiai minősítéssel

rendelkező terméket előállító kedvezményezett 10 százalékkal megemelt támogatási intenzitásra jogosult. A tervek szerint a pályázó által elnyert vissza nem térítendő támogatás kiegészítéseként további kamat- és garanciadíj támogatást lehet igényelni a beruházások könnyebb megvalósítása érdekében, de a támogatás intenzitásának maximális mértéke nem haladhatja meg a 65 százalékot.

„A feldolgozó üzemek komplex fejlesztésének támogatása” című (KAP-RD04a-RD04b-1-24 kódszámú) pályázati konstrukció keretében a mezőgazdasági termékek értéknövelését és piacra jutását megalapozó technológiai fejlesztést és/vagy kapcsolódó zöld beruházást végrehajtó vállalkozások nyújthatnak be támogatási kérelmet. Ugyanazok a tevékenységek támogathatók, mint az előző pályázati kiírás esetében. A támogatási kérelmek beadására 2024. július végétől, több szakaszban lesz lehetőség. A tervezett támogatási keretösszeg 150 milliárd forint, amelyből 145 milliárd a technológiai fejlesztést célzó beruházásokat, 5 milliárd forint pedig a kapcsoló zöld beruházásokat segíti. Az elnyerhető vissza nem térítendő támogatás minimum 500 millió forint, a technológiai fejlesztés esetében legfeljebb öt, a zöld beruházásoknál maximum egy milliárd forint lehet. A támogatás alapesetben az elszámolható költségek maximum 50 százaléka. Az ökológiai minősítéssel rendelkező terméket előállító kedvezményezett 10 százalékkal megemelt támogatási intenzitásra jogosult. A tervek szerint a pályázó által elnyert vissza nem térítendő támogatás kiegészítéseként további kamat- és garanciadíj támogatást lehet igényelni a beruházások könnyebb megvalósítása érdekében, de a támogatás intenzitásának maximális mértéke nem haladhatja meg a 65 százalékot.

KERTÉSZET – ÜLTETVÉNYTELEPÍTÉS ÉS GYÓGYNÖVÉNYTERMESZTÉS TÁMOGATÁSA

Várhatóan 2024 júliusának végétől, több szakaszban lesz pályázható a KAP Stratégiai Terv keretében a **„Kertészet – ültetvénytelepítés és gyógynövénytermesztés támogatása”** című (KAP-RD01a-RD12-1-24 kódszámú) kertészeti ültetvénytelepítést és öntözési infrastruktúra kialakítását segítő támogatási felhívás. Mezőgazdasági termelők, illetve azok tagságával működő szövetkezetek, állami elismeréssel rendelkező együttműködések, a gyógynövénytermesztéshez kapcsolódó integratori, vagy elsődleges feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások nyújthatnak be majd támogatási kérelmet. Az összesen mintegy 25,2 milliárd forintos támogatási forrás gyümölcstermő, gyógynövénytermő, borszőlő ültetvény telepítésre és korszerűsítésre; az időjárási kockázatok mérséklését szolgáló beruházásokra; kertészeti gépek, eszközök beszerzésére; víztakarékos öntözőrendszerek kialakítá-

sára használható fel. Az ültetvénytelepítéshez kapcsolódó tevékenységekhez igénybe vehető támogatási keretösszeg 21,8 milliárd forint, az öntözési infrastruktúra kialakításával kapcsolatos fejlesztésekhez igénybe vehető keretösszeg pedig 3,4 milliárd forint. Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás legmagasabb összege 500 millió forint. A maximális támogatási intenzitás alapesetben az elszámolható költségek 50 százaléka, az időjárási kockázatok mérséklését szolgáló beruházások esetében 65 százaléka, a meglévő öntözőrendszerek felújításakor pedig 70 százaléka. Amennyiben a támogatási intenzitási szabályok lehetővé teszik, akkor a tervek szerint a pályázó által elnyert vissza nem térítendő támogatás kiegészítéseként további kamat- és garanciadíj támogatás lehet igényelni a beruházások könnyebb megvalósíthatósága érdekében.

AZ AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY (AVHGA) KEZESSÉGE SEGÍTI A BERUHÁZÁSOK MEGVALÓSÍTÁSÁT

Az Agrárminisztérium által közzétett menetrend szerint sorra jelennek meg a KAP Stratégiai Terv keretében a vidékfejlesztési pályázati felhívások. A piaci körülmények a korábbi évekhez képest jelentősen átalakultak, és az uniós támogatási rendszer is számos új elemet tartalmaz. Az agrárszektor távlatos modernizálásának, hatékonyabbá és versenyképesebbé tételének számos feladata pedig még az ágazat előtt áll. Alapvető fontosságú tehát, hogy a rendelkezésre álló forrás miként fog beépülni az agrárvállalkozások megalapozott fejlesztési terveibe, és hogyan fogja támogatni a beruházások megvalósítását.

Ehhez szakmailag és pénzügyileg is alkalmazkodniuk kell a gazdálkodóknak. Fel kell mérniük a saját erőforrásaikat, a megcélzott uniós támogatásokat, a várható hiteligényüket, és ha szükséges, még azelőtt javasolt konzultálniuk a bankjukkal, mielőtt a projekt kivitelezését megkezdénék. Azért, hogy minél több beruházás valósuljon meg sikeresen, az állam és a bankszektor szerepvállalása is szükséges, így a piaci és a támogatott hitelkonstrukciókat, valamint az alapítvány kezességét összhangba kell hozni a pályázati felhívásokkal.

A vállalkozások stabil működéséhez és piaci pozíciójuk javításához folyamatos beruházások szükségesek, melyeknek hatalmas a tőkeigényük, miközben a gazdáknak jelenleg (az orosz-ukrán háború, a magas inflációs környezet, az energiakrízis, a klimatikus változások, az ismétlődő járványok stb. kedvezőtlen hatásai közepette) a napi kiadások biztosítása is gyakran nagy kihívást jelent. Az agrárszektor támogatási szempontból mindig is speciális megoldásokat követelt, a vállalkozások finanszírozási igénye pedig továbbra is kiemelkedően magas más ágazatokhoz képest. Az alapítvány egyaránt támogatja azokat a gazdákat, akiknek a likviditási prob-

lémáik felülírják a beruházási terveiket, és azokat is, akik kisebb vagy nagyobb mértékű projektekbe vágnak bele, esetenként igénybe véve az újonnan meghirdetett pályázatok valamelyikének támogatási forrását. Mivel a hitelfinanszírozás is jelentősen drágult az elmúlt időszakban, önerőből pedig kevesen tudnak jelentős beruházásokat megvalósítani, szükséges a finan-szírozáshoz való hozzáférés megkönnyítése. Az AVHGA támogató szerepe ehhez nagymértékben hozzájárul. Az alapítvány feladata ugyanis az, hogy ne hagyományos értelemben vett pénzügyi intézményként működjön, hanem vállalja fel az átmenetileg nehezebb helyzetbe kerülő cégek, ágazatok finanszírozását is, és olyan megoldásokat találjon, amelyek segítik a gazdákat a mindennapi működésükben és vállalkozásuk fellendítésében. Az Agrár Széchenyi Kártya, az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel, valamint számos egyéb konstrukció, amelyeket az AVHGA a bankokkal közösen alakított ki, továbbra is kedvező feltételekkel támogatja a gazdák hitelfelvételét.

Az Alapítvány az agrárszektor egészének nyújt kezességet: az elsődleges mezőgazdasági termelőkön túl, az azokhoz sok szállal kötődő élelmiszeripar és agrobiznisz más vállalkozásai számára egyaránt. Az alapítványi kezesség igénybevétele nagymértékben javítja a gazdálkodók hitelhez jutásának esélyeit, hiszen a bankok finanszírozási hajlandóságát növeli. A kezesség díja a hitel teljes futamideje alatt fix és kiszámítható, miközben az egyéb banki fedezetek kiváltása mellett időt és több járulékos költségeket takaríthatnak meg (nincs szükség ugyanis értékbecslőre, közjegyzőre vagy földhivatali ügyintézésre). A kezesség a vagyonelemek tehermentesítését is szolgálja, hiszen ingatlanfedezetek mellett vagy akár anélkül, kedvező díjon és feltételekkel vonható be. Jelentős segítségnek minősül akkor is, ha a vállalkozó eszközei, ingatlanjai már jelzáloggal terheltek.

**AZ ALAPÍTVÁNYI KEZESSÉG IGÉNYBEVÉTELE NAGYMÉRTÉKBE
JAVÍTJA A GAZDÁLKODÓK HITELHEZ JUTÁSÁNAK ESÉLYEIT,
HISZEN A BANKOK FINANSZÍROZÁSI HAJLANDÓSÁGÁT NÖVELI.**